

Economists Online: nový portál pro ekonomické vědy

Hana Pessrová, Tomáš Pavela, Eliška Reitspiesová, Lucie Vasiljevová

Univerzita Karlova v Praze – CERGE

hana.pessrova@cerge-ei.cz

INFORUM 2009: 15. konference o profesionálních informačních zdrojích
Praha, 27. - 29. 5. 2009

Abstrakt:

Portál Economist Online poskytuje uživatelům „Open Access“ přístup ke kvalitním zdrojům vědeckého výzkumu v ekonomických vědách. Je budován v rámci EU grantu NEEO a na jeho vytvoření a provozu spolupracují prestižní evropské akademické instituce sdružené v síti NEREUS. Portál také zpřístupňuje výsledky publikační činnosti vytvořené v rámci UK CERGE. Cílem příspěvku je prezentace portálu a jeho funkcí. Prostor bude věnován popisu komplexu prací nezbytných pro splnění požadavků projektu NEEO v knihovně CERGE-EI.

Abstract:

The new Economist Online portal provides users Open Access to high-quality academic research resources in the field of economics. The portal is being built within the framework of EU grant NEEO. Prestigious European academic institutions associated in the NEREUS network are collaborating on its creation and service. The portal also provides access to the results of publications created by UK CERGE. The main aim of the paper is to present the EO portal with all its functions. All essential tasks done by CERGE-EI which are necessary for NEEO project fulfillment will be also presented in the paper.

1. Economists Online

Economists Online¹ (zkratka EO) je portál² původně evropské a v současnosti již celosvětové sítě NEREUS³. Je vyvíjen v rámci konsorciálního EU grantu⁴ NEEO⁵, jehož účelem je vybudovat síť mezinárodních poskytovatelů ekonomických informací a volně zpřístupnit nejvýznamnější literaturu z oblasti vědeckého výzkumu v ekonomických vědách. Realizačním cílem NEEO je shromáždit výsledky evropského ekonomického výzkumu a zviditelnit je prostřednictvím portálu s vícejazyčným a intuitivním uživatelským rozhraním. Projekt NEEO tak plně koresponduje s hlavními cíli sítě NEREUS⁶ a integruje portál do mezinárodního

¹ <http://www.neeoproject.eu/>

² <http://www.economistsonline.org/search/>

³ <http://www.nereus4economics.info/>

⁴ EC eContentplus Program http://ec.europa.eu/information_society/activities/econtentplus/index_en.htm

⁵ <http://www.neeoproject.eu/>

⁶ Zajišťovat v co nejjednodušší formě kvalitní vědecké informace a to celé evropské akademické komunitě; zajistit do svých aktivit co nejvíce předních akademických institucí; zajistit snadný přístup k výsledkům vědeckého výzkumu z evropských a amerických institucí; provádět osobní, interaktivní a dynamické informační

ekonomického prostředí. Na projektu NEEO spolupracuje 16 partnerů z prestižních univerzit a výzkumných institucí z osmi zemí světa s předním členem Tilburg University a dalšími např. The London School of Economics, Erasmus University Rotterdam, Maastricht University, Université Libre de Bruxelles and Katholieke Universiteit Leuven.⁷

Práce na EO byly zahájeny v roce 2007 a v současné fázi projekt obsahuje publikační činnost 300 výzkumníků z šesti významných ekonomických institucí. Ve druhé fázi projektu bude portál zpřístupňovat výsledky publikační činnosti více než 800 vědců z dvaceti ekonomických institucí. K ukončení grantu, počátkem roku 2010, bude portál nabízet 50 000 bibliografických referencí 800 výzkumníků a zároveň bude integrovat záznamy ostatních členů NEREUS, kteří se přímo grantu NEEO neúčastní. Vědecký obsah EO bude k nalezení prostřednictvím běžně využívaných internetových vyhledávačů a nabídne časopisecké články, výzkumné zprávy, kapitoly monografií, příspěvky z konferencí a datasetsy. Součástí portálu jsou individuální profily výzkumníků obsahující kompletní publikační činnost dostupnou v rámci portálu.

Ke zpřístupnění plných textů koncovým uživatelům jsou využívány institucionální repozitáře (IR) zúčastněných institucí.⁸ Technická infrastruktura EO je budována tak, aby centrální brána portálu umožňovala harvestování dat z jednotlivých institucionálních repozitářů a dalších ekonomických zdrojů.⁹ Centrální brána portálu je schopna harvestovat (přes OAI-PMH) a indexovat metadata zúčastněných partnerů projektu. Metadata jsou v popisném formátu MODS v kombinaci s formátem DIDL. SW Meresco společnosti Seek You Too pak indexuje MODS záznamy. Metadata jsou dále prohledatelná prostřednictvím SRU (Search/Retrieve via URL). UK CERGE využívá pro vytvoření IR digitální repozitář Digitool¹⁰ firmy ExLibris provozovaný Ústavem výpočetní techniky UK¹¹. Zde jsou záznamy z provozních důvodů uloženy ve formátu MARC/METS, který je následně pomocí speciální brány vytvořené vývojáři projektu NEEO převáděn na formát MODS/DIDL.

V souvislosti s problematikou institucionálních repozitářů a Open Access vyvstávají problémy týkající se ošetření složky autorského práva. Pro potřeby problematiky autorských práv byl v rámci projektu NEEO vytvořen dokument nazvaný „IPR¹² Toolkit“, který slouží jako soubor nástrojů obsahující dokumenty, které se úzce dotýkají autorského práva včetně odkazů na publikované dokumenty zabývající se IPR v rámci podobných projektů. IPR Toolkit byl původně vytvořen pro knihovníky a ostatní pracovníky zabývající se problematikou ukládání dokumentů do digitálních repozitářů a zároveň byl sestaven s přihlédnutím k potřebám autorů s cílem shromáždit kompletní řadu otázek, které mohou vyvstat v souvislosti se zveřejňováním dokumentů v digitálních repozitářích. Jednotlivé body dokumentu byly vytvořeny na základě důkladné analýzy již existujících zpráv zabývajících se

služby na základě vzájemné reciprocity všem uživatelům zúčastněných knihoven; podporovat inovace v digitalizačních technologiích s cílem spojení knihoven a jejich zdrojů a propojit služby NEREUS do lokálního informačního prostředí apod.

⁷ http://www.nereus4economics.info/partners_neeo.html

⁸ Skutečnost vlastnění institucionálního repozitáře byla jednou z podmínek projektu NEEO.

⁹ V rámci projektu je také získáván odborný obsah z databáze RePEc obsahující data jednotlivých členů NEREUS.

¹⁰ <http://digitool.cuni.cz/>

¹¹ <http://uvt.cuni.cz/>

¹² Intellectual Property Rights

autorským právem v prostředí digitálních repozitářů. K této problematice byl souběžně s probíhající emailovou konferencí uspořádán v roce 2008 workshop a brainstorming, jejichž výsledky položily základ k IPR Toolkit. Zejména bylo nutné zohlednit rozdílnosti v autorském zákoně mezi mateřskými zeměmi partnerů projektu, a vymyslet, jak ustanovit efektivní nástroje uplatnění copyrightu, které budou všeobecně použitelné a zároveň v sobě budou zahrnovat specifika jednotlivých zemí. Z tohoto důvodu každý z partnerů projektu kontaktoval odborníka na autorské právo ve své zemi a získal pro ostatní členy projektu soubor konkrétních doporučení¹³. Doporučení NEEO v sobě dále zahrnuje i politiku databáze SHERPA/ROMEO¹⁴.

2. Uživatelské rozhraní portálu EO

EO je v současnosti spuštěn pouze v demo verzi. Spuštění finální verze je plánováno na září tohoto roku a to na základě připomínek zúčastněných partnerů. V tomto textu budeme proto dále pracovat s uživatelským rozhráním testovací verze portálu.¹⁵ Rozhraní konečné verze portálu se oproti současné verzi nijak zásadně nezmění. Obohaceno bude o standardní funkce, které se vyskytují ve většině moderních rešeršních systémů jako RSS, možnosti tisku, grafické modularity a ikony odkazující například na SW sociálních sítí.

Pro orientaci v grafickém uživatelském rozhraní portálu slouží následující funkce:

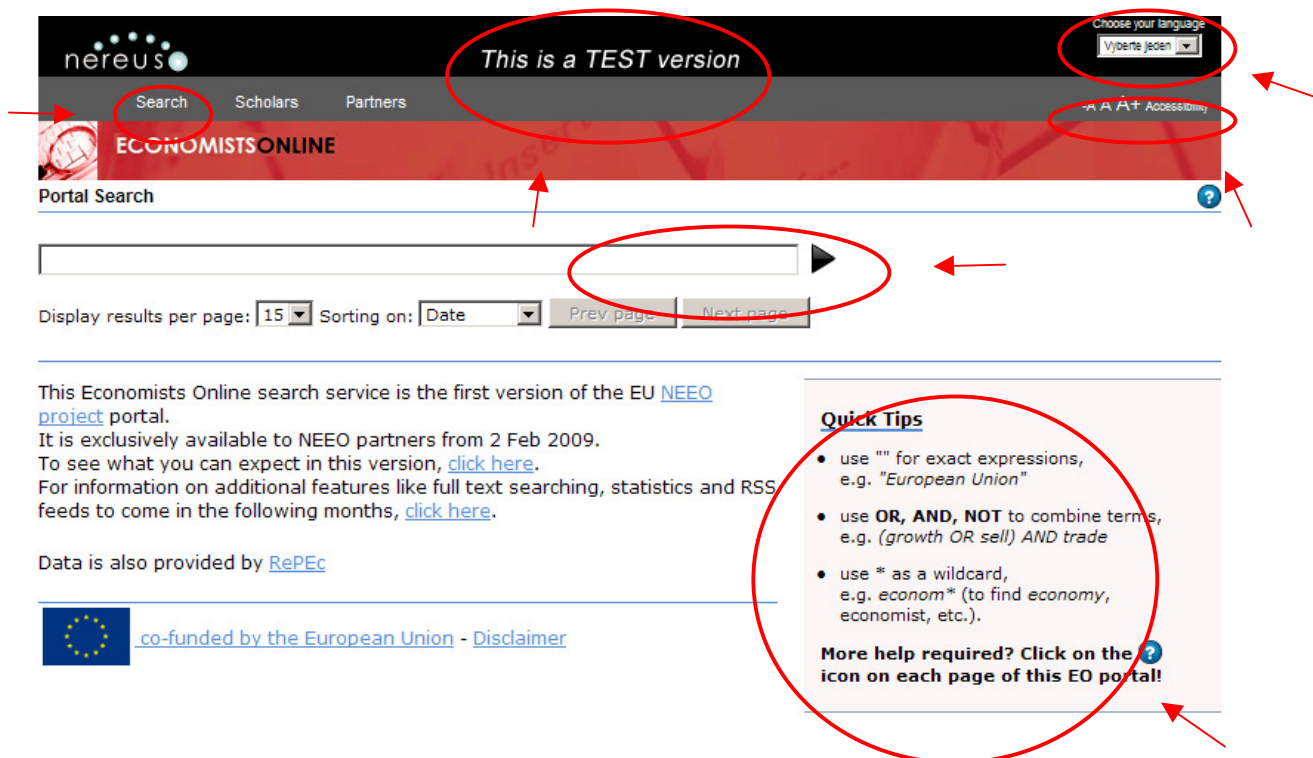
- Vyhledávání („Search“)
- Rejstřík zúčastněných vědců („Scholars“)
- Rejstřík zúčastněných institucí („Partners“)

Funkce „Search“ nabízí standardní vyhledávání s funkcemi umožňujícími modifikaci rešeršního dotazu, který je nutno vepsat do vyhledávacího okna portálu. Rozhraní portálu umožňuje volbu jazyka (kromě defaultní angličtiny je k dispozici také španělština, francouzština a němčina) i nastavení grafického rozlišení.

¹³ Seznámení s českým autorským právem v rámci NEEO IPR Toolkit je k dispozici na: <http://www.cerge-ei.cz/library/projects/nereus/>

¹⁴ <http://www.sherpa.ac.uk/romeo/>

¹⁵ <http://www.economistsonline.org/search/>

Obrázek č. 1: Úvodní uživatelské rozhraní portálu a funkce vyhledávání

Pro práci s výsledky vyhledávání lze využít rozšířené funkce portálu:

- Řazení výsledků dle data či relevance
- Modifikace dotazu prostřednictvím faset (Collection, Year, Publication Type, Classification, Author, Language, Journal/Series)
- Hypertextová struktura záznamu umožňuje upravovat vyhledávání prostřednictvím prolinkovaných odkazů

Portal Search

transition

Display results per page: 15 Sorting on: Date Prev page Next page

Results sorted by issue date (desc), showing : 1 - 15 of 13092

Chen, Xiaohong, Wu, Wei Biao, & Yi, Yanping (2009). *Efficient Estimation of Copula-based Semiparametric Markov Models. (Too many to fail? Inter-enterprise arrears in transition economies)*.
JEL : C14 C22
Subject(s) : Copula, Tail dependence, Nonlinear Markov models, Geometric ergodicity, Sieve MLE, Semiparametric efficiency, Sieve likelihood ratio statistics, Value-at-Risk
 workingPaper OPEN URL

ATTILA , Abewopo, CHAMBAS , Gérard, & COMBES , Jean-Louis (2009). *Transition fiscale et aide publique au développement. (Working Papers)*.
 workingPaper OPEN URL

Arruñada, Benito, & Andonova, Veneta (2009). Judges' Cognition and Market Order. *Review of Law & Economics*, 4(2).
Subject(s) : judges, enforcement, history of legal systems, behavior, Evolutionary Psychology
 article OPEN URL

Choi , Seungmoon (2009). Regime-Switching Univariate Diffusion Models of the Short-Term Interest Rate. *Studies in Nonlinear Dynamics & Econometrics* , 13(1).
Subject(s) : maximum likelihood estimation, Markov chain, short rate, term structure, volatility clustering
 article OPEN URL

Balaqtas, Joseph V., & Holt, Matthew T. (2009). The Commodity Terms of Trade, Unit Roots, and Nonlinear Alternatives: A Smooth Transition Approach. *American Journal of Agricultural Economics*, 91(1), 87-105.
 article OPEN URL

Selected facets

Collection

- + Tilburg University (39)
- + LSE (135)
- + EUR Rotterdam (144)
- + Maastricht University (39)
- + ULB Brussels (28)
- + KU Leuven (203)
- + RePEc (12514)

Year

- + 2008 (1201)
- + 2007 (1163)
- + 2006 (1211)
- + 2005 (1212)
- + 2004 (1188)
- + 2003 (1017)
- + 2002 (900)
- + 2001 (826)
- + 2000 (772)
- + 1997 (423)

Publication Type

- + article (10613)
- + book (48)
- + bookPart (73)

Obrázek č. 2: Možnosti práce s výsledky vyhledávání

Pro získání plného textu je nutno kliknout na příslušnou ikonu. K dispozici je rovněž ikona skrývající abstrakt článku či odkazující na „Open URL Resolver“¹⁶. Bibliografické záznamy jsou strukturovány v souladu s citačním formátem APA. Součástí záznamu jsou také prolinkované JEL kódy¹⁷.

¹⁶ Knihovna CERGE-EI využívá jako službu typu „Open URL Resolver“ nástroj Serial Solutions 360 Link.

¹⁷ <http://www.aeaweb.org/jel/guide/jel.php>

Results sorted by issue date (desc), showing : 1 - 15 of 13092

[Chen, Xiaohong, Wu, Wei Biao, & Yi, Yanping \(2009\). Efficient Estimation of Copula-based Semiparametric Markov Models. \(Too many to fail? Inter-enterprise arrears in transition economies\).](#)

JEL : [C14](#) [C22](#)

Subject(s) : Copula, Tail dependence, Nonlinear Markov models, Geometric ergodicity, Sieve MLE, Semiparametric efficiency, Sieve likelihood ratio statistics, Value-at-Risk

workingPaper

url <http://cowles.econ.yale.edu/P/od/d16b/d1691.pdf>

Mime Type application/pdf

Obrázek č. 3: Přístup k plnému textu vyhledaného záznamu

K listování v portálu je k dispozici seznam vědců i zúčastněných institucí. Funkce „Scholars“, která obsahuje abecední seznam vědců, slouží jako autorský rejstřík a umožňuje plynulý přechod k vyhledávání prostřednictvím funkce „Partners“.

nereus Choose your language
Vyberte jazyk

This is a TEST version

Search **Scholars** Partners -A A A+ Accessibility

ECONOMISTSONLINE

Scholars ?

Scholar of the day:
Weizsacker, Georg

Georg Weizsacker holds a PhD from Harvard University. He is a Lecturer in Economics at the London School of Economics. His research interests include experimental economics, decision theory, game theory, and applied microeconomics.

→

Scholars, choose a letter: **A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Z**

A

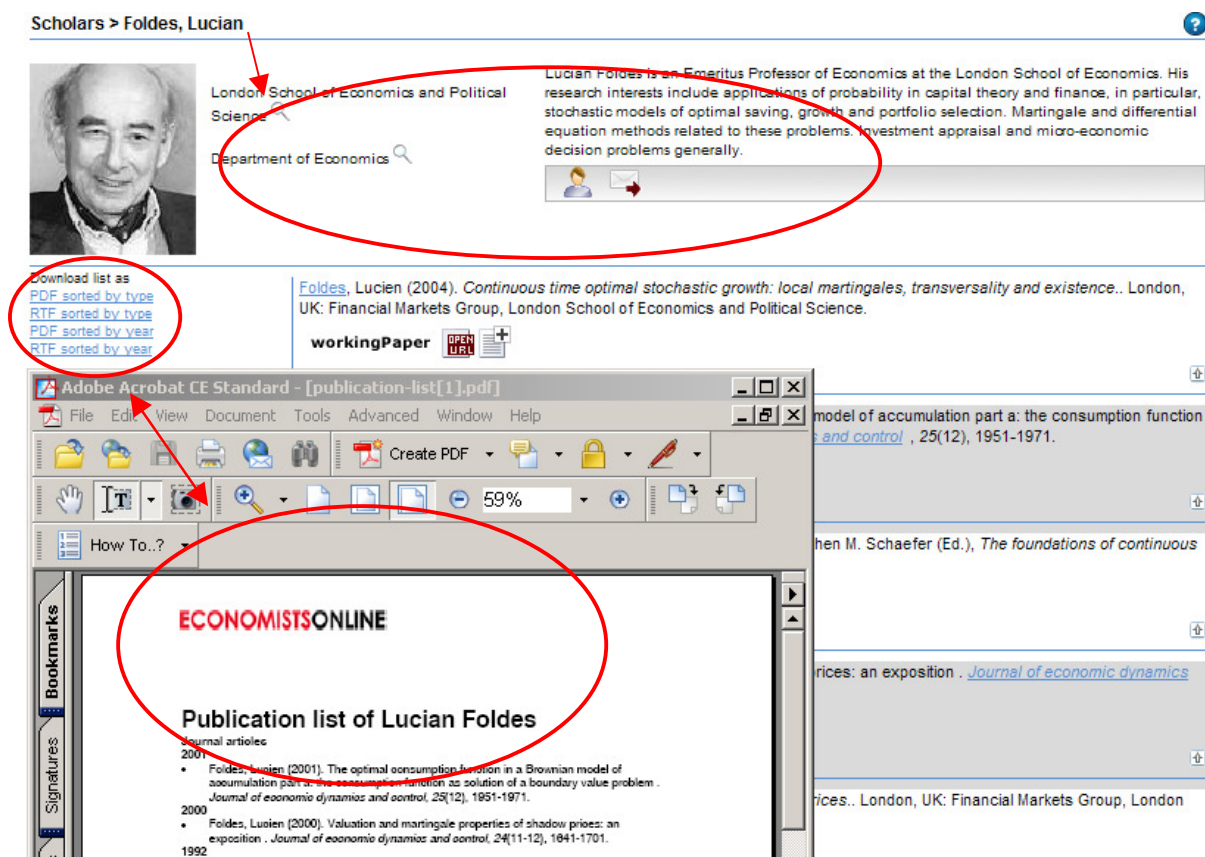
Abraham, Filip	Katholieke Universiteit Leuven	Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen
Akkermans, Henk	Tilburg University	Faculty of Economics and Business Administration
Allen, Jim	Maastricht University	Faculty of Economics and Business Administration
Aoki, Kosuke	London School of Economics and Political Science	Department of Economics
Arundel, Anthony	Maastricht University	UNU-MERIT

B

Baesens, Bart	Katholieke Universiteit Leuven	Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen
Bago d'Uva, Teresa	Erasmus University Rotterdam	Tinbergen Institute Rotterdam (TIR), Erasmus School of Economics (ESE). The Tinbergen Institute is the graduate school and research institute in economics of Erasmus University Rotterdam (EUR), University of Amsterdam (UvA), and Vrije Universiteit Amsterdam (VU).
Bandiera, Oriana	London School of Economics and Political Science	Department of Economics
Barkema, Harry	Erasmus University Rotterdam	Erasmus University Rotterdam (EUR), Erasmus Research Institute of Management - Erim - the joint Research Institute of Rotterdam School of Management (RSM) and Erasmus School of Economics, The Netherlands.

Obrázek č. 4: Funkce listování „Scholars“

Po zobrazení v rejstříku hledaného vědce získáme základní informace o jeho poli působnosti včetně příslušných kontaktů. Pro získání plného textu či abstraktu využijeme příslušné, již výše zmíněné funkce. K dispozici je seznam publikační činnosti příslušného vědce ve formátu PDF i RTF, řazený podle typu publikací či roku vydání.

Obrázek č. 5: Osobní autorský profil včetně příslušných funkcí

3. Knihovna CERGE-EI jako partner projektu NEEO

CERGE-EI je společným pracovištěm dvou mezinárodně uznávaných institucí - Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK v Praze (CERGE)¹⁸ a Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR, v.v.i. (NHÚ)¹⁹. CERGE-EI se zabývá vědeckým výzkumem ekonomické teorie na makro i mikroúrovni, veřejnými financemi, ekonometrií, ekonomickou integrací, ekonomii práce, mezinárodním obchodem, mezinárodními financemi, ekonomikou životního prostředí, ekonomikou zdravotnictví, experimentální ekonomikou, tranzitivní ekonomikou a dalšími oblastmi, jež souvisejí s přechodem k tržní ekonomice a vstupem do EU.

¹⁸ The Center for Economic Research and Graduate Education of Charles University (CERGE)

¹⁹ Economics Institute (EI)

Společné pracoviště provádí též výuku doktorského studia ekonomie. Studijní program (výuka probíhá v angličtině) je určen širokému spektru studentů, nejen českým, ale i zahraničním, zejména ze zemí střední a východní Evropy, včetně zemí bývalého Sovětského svazu a středoasijských republik. Doktorský studijní program, který CERGE-EI studentům nabízí, je plně akreditován v ČR a ve Spojených státech.

Součástí CERGE-EI je také Knihovna CERGE-EI²⁰, která byla otevřena v roce 1992 a je bohatým zdrojem ekonomické literatury a elektronických informačních služeb. Od listopadu 1994 nabízí své služby odborné veřejnosti. Obsahuje více než 100 000 svazků monografií, časopisů, statistických a referenčních publikací, dizertací a tzv. šedé literatury („Working Papers“ a „Discussion Papers“ předních světových akademických veřejných institucí), převážně ve volném výběru s možností plného vyhledávání v elektronickém katalogu, se stále rostoucí nabídkou plnotextových elektronických dokumentů i ve vzdáleném přístupu. Většina publikací je v angličtině a odráží seznam předmětů vyučovaných na CERGE-EI. Mezi aktivity a úkoly knihovny patří:

- Knihovnicko-informační podpora akademické obce, zejména PhD programu UK CERGE
- Zajištění funkce deponitní knihovny Světové banky a UNCTAD²¹
- Sběr a ukládání publikační činnosti výzkumníků do databáze AV ČR ASEP s využitím systému Advanced Rapid Library. Záznamy obsahují bibliografické citace, anotace a klíčová slova v angličtině a odkazy na online dostupné texty. Knihovna shromažďuje všechny typy dokumentů a plné texty hodlá zahrnout do digitálního repozitáře UK CERGE.

Knihovna CERGE-EI vstoupila do sdružení NEREUS v roce 2006 a v jeho rámci se spolupodílela na doplnění databáze SHERPA/ROMEO²², kterou nadále využívá. Spolupracovala na dotazníkovém šetření a využívá výsledků projektu VERSIONS²³. V červenci 2007 se stala partnerem projektu NEE0 a podílí se na budování portálu EO. Jako člen projektu byla nucena dostát výchozím podmínkám, které jsou společné pro všechny zúčastněné členy grantu. Tyto podmínky lze z hlediska organizace a práce knihovny rozdělit na:

- Technicko - technologické
- Obsahové

²⁰ <http://www.cerge.cuni.cz/library/default.asp>

²¹ <http://www.unctad.org>

²² <http://www.sherpa.ac.uk/romeo>

²³ <http://www.lse.ac.uk/library/versions/dissemination.html>

- Organizační

Základní podmínkou účasti v grantu bylo vybudování institucionálního digitálního repozitáře, který by plně odpovídal stanoveným požadavkům grantu. Jednalo se především o pevně danou strukturu dat pro jejich harvesting. V první fázi knihovna CERGE-EI zvažovala možnost použít jako institucionální repozitář knihovní katalog OLIB²⁴, produkt OCLC²⁵, který však, jak se nakonec ukázalo, nevyhovoval všem stanoveným podmínkám a nebylo v prioritách vývojářů systému toto změnit. Jako další možnost vhodné platformy pro IR knihovna zvažovala software DSpace²⁶, který využívají někteří členové NEEO. Vzhledem k tomu, že na DSpace by bylo nutno provést určité úpravy, které opět souvisely s požadovanými formáty harvestingu, a knihovna by nebyla s to tomuto požadavku dostát, bylo od možnosti využít software Dspace upuštěno. Problém, na který knihovna stále narážela, spočíval především v nedostatečném personálním zajištění technicko programátorské oblasti.

Řešení platformy pro IR, které by bylo s to dostát požadavkům grantu, se stal Digitool s přímou technickou podporou pracovníků ÚVT. Za jejich aktivní erudované účasti se daří postupovat v řešení grantu podle daného časového harmonogramu.

Co se týče naplňování obsahu IR, vychází knihovna z personální bibliografie, která je od roku 1993 ukládána do databáze AV ČR ASEP s využitím systému Advanced Rapid Library a to včetně odkazů do plných textů v databázích nebo volně dostupných zdrojů na internetu za respektování podmínek stanovených platným autorským zákonem a publikační politikou CERGE²⁷-EI²⁸.

Po organizační stránce bylo nutno prostudovat a zpětně reportovat velké množství dokumentů v angličtině. Dále bylo nutné provést analýzu domácího prostředí včetně vytipování nových partnerů pro podporu plnění výchozích podmínek a dílčích řešení grantu. Neméně důležitá byla i komunikace s mateřskou institucí a získání souhlasu 34 autorů k uložení jejich záznamů.

Výzkumný grant NEEO končí v březnu 2010. Existence a budoucnost portálu je již dnes zajištěna smlouvou mezi vedením sítě NEREUS a Národní knihovnou Holandska, na jejíž

²⁴ <http://olib.cerge.cuni.cz/olibcgi/NTxcgi.exe>

²⁵ <http://www.oclc.org/global/default.htm>

²⁶ <http://www.dspace.org/>

²⁷ http://www.cerge-ei.cz/publications/copyrights/cerge_copyright.pdf

²⁸ http://www.cerge.cuni.cz/publications/copyrights/ei_copyright.pdf

server bude EO přemístěn od 1. 1. 2010, a která se stane novým kontaktním místem pro přispěvatele do mezinárodního portálu pro ekonomické vědy „Economists Online“.